

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 49.

Luni, 2. Decembrie

1846.

КЪВЪНТЪ ШКОЛАСТИКЪ,

зисъ дн 29. Iunie 1846 къ прілецил дм-пърдиреі преміилор дн шкоала централъ дн Краіова, де инспекторъл шкоалеі

I. Maiorескѣ.

Д о ш и л о р !

Дакъ а фост врези тимп, кърѣа не депліа дрепт с'а пѣтѣт да предікатѣ де тимпѣл лѣминилор, — де тимпѣл знеі кълтѣрѣі маі пролѣдѣте: тимпѣл пострѣ негрешитъ прінде лок дн ачеле тимпѣрѣі. Ба дн къ тимпѣл де фадъ алытѣрат не лѣнгъ тоате челе трекъте есте сінгѣрѣл каре мерітеазъ ачѣастъ лавдѣ. Адевѣрат аѣ фост totdeauna дѣбъ класе де оамени, каре грѣѣ ші къ аневое с'аѣ пѣтѣт апропіа зна де алта: пентрѣ къ ші зна ші алта ажѣнѣеа пѣтаі ла марѣніале адевѣрѣлѣі. Totdeauna аѣ фост оамени. каріі дн тимпѣл дн каре трѣіаѣ, нѣ ведеаѣ, саѣ маі віне лі се пѣрѣеа къ нѣ вѣд, декът о лѣме деценератъ, о лѣме стрікатъ, о лѣме плінъ де неподі рѣі аі зпор стрѣтоші маі вѣні. Фост-аѣ іаръші ші сѣлт алдіі, каріі деспрецѣнд трекътѣл деа'нтрѣгѣл аѣ сокотіт къ пѣтаі дефада дмѣдѣшоазъ ачѣеа че ар пѣтѣт мѣлѣзтіі не ом. Нѣ есте грѣѣ де прічѣпѣт къ ші о парте ші алта рѣтъчеште

не мѣрѣніі ші се перде дн естремітѣдѣ. Дн міжлокѣл ачѣестора се рідікѣ ачѣеіа, каріі дѣнд фіекѣрѣі тимп ачѣеа че есте ал сѣѣ, сѣлт дн старе де а фаче о дреаптъ паралелъ днтре тимпѣрѣі ші тимпѣрѣі. Дѣнд тимпѣлѣі пострѣ лавда кълтѣрѣі днтр'о мѣсѣрѣ маі mare декът челор трекъте, сѣлт сінгѣр къ нѣ ме аолѣ кѣзѣт дн нічѣ зна дн естремітѣдѣ: пентрѣ-къ еі кѣноск ші скѣ-дінгеле ші грѣшалеле тимпѣлѣі пострѣ. каре прівінд ла кълтѣра де фадъ нѣ сѣлт нічѣ декът маі нічѣ декът грѣшалеле трекътѣлѣі дн прівінгѣ кѣтре чеа де атѣнѣі кълтѣрѣ. Дн кѣрѣл лѣкрѣрілор оменѣнѣі а фост ші пѣрѣрѣеа ва фі лѣптъ днтре віне ші рѣѣ, днтре віртѣте ші відѣѣ, днтре лѣмінъ ші змѣрѣ, прекът есте дн тѣтъ патѣра днтре пѣтереа фѣкѣтоаре ші дн-тре чеа стрікѣтоаре, днтре віадѣ ші дн-тре моарте. Ачѣаста дар, нѣ не опреде а рідіка тимпѣл пострѣ песте орі каре дн челе трекъте.

Арѣкѣндѣне окіі песте тоате ратѣ-ріле шіунѣеі, vedem къ не зі че трече tot маі департе фѣце де поі ачел тимп, дн каре прічѣпіі ші сістемеле кѣноцінделор се мѣрѣніеаѣ пѣтаі дн днѣзѣтеле спа-дѣрѣі але акадѣмілор, не катѣдреле дн-вѣдѣцілор, днтр'ѣн мік пѣмѣр де вѣрѣаці

алеші. Астѣзи тоате се редѣк ла віацѣ, тоате се пѣвлікѣ. Філософіеа кѣпоаде а-вѣм а са віемѣчѣне де а піпѣи пѣлѣл тімпѣлѣі. Еа се окѣпѣ кѣ ачеле дѣнтре-вѣчѣлѣі, каре се дѣнѣ стрѣне де естѣмеа отѣлѣі, де репортѣ лѣі кѣтре Дѣмнезеѣ ші патѣрѣ, де віада лѣі дѣ соціетате ші де віиторѣ лѣі. Еа ші а лѣрдіт чеаркѣлѣ сѣѣ, а інтрат дѣ кѣмпѣл патѣрѣі, а сѣв-жѣгат матеріа ші а devenіт ла дѣсемпѣ-тоаре ресѣлтате, де каре філософіі векѣмеі пічі кѣ вісеасерѣ. Нѣ есте врео теоріе дѣ шііңделе патѣрале, каре сѣ нѣ се а-плече кѣ маре фолос ла віацѣ, ші орі че нѣ афлѣтѣрѣ траде дѣпѣ сіне кѣте о дѣ-трепрінесѣ колосалѣ. Дакѣ тіпографіа а дат аріні ідеімор, не каре тімпѣл пострѣ ле попѣларізеаѣ, апоі авѣрѣл дѣ зіеле поастре дѣ аріні отѣлѣі ші дѣ поартѣ дѣнтрѣ тімпѣ фоарте скѣрт, песте челе маі депѣртате пѣрді де пѣшѣнт. Пріа тіжлокѣл ачеста кѣпошіңделе ші але лор практіче ресѣлтате дела попѣліі чеі маі кѣлтіваді трек репедѣ ла чеіладі кѣтѣнд а се дѣпатріа претѣтіндеі. Дѣ аічі ве-дем ші ла пѣдѣвініле тіперѣ ші дѣчепѣ-тоаре ші стѣдіѣ ші невоіңдѣ де а'ші ре-форма ашезѣмінтеле лор політіче, соціа-ле ші морале, ка сѣ дескідѣ дрѣм про-пѣшіреі ші сѣ ажѣгѣ кѣт маі кѣрѣнд ла ші grad де кѣлѣрѣ кѣ попѣліі чеі маі лѣмінаді. Ачест стѣдіѣ есте фоарте лѣв-давіа ші ва addѣче негрешіт ресѣлтате мѣн-тѣтоаре, дакѣ пѣрѣсіт де дѣделепѣчѣне нѣ ва скѣпѣта дѣ фанатісм, — дѣ неа-стѣмпѣрѣл де а реформа тоате деодатѣ. Дѣ патѣрѣ се фак тоате не рѣнд ші по-пѣліі чеі маі лѣмінаді аѣ пѣшіт трептат, пѣпѣ че аѣ ажѣне ла градѣл дѣ каре дѣ vedem астѣзі.

Дакѣ есте адевѣрат кѣ стареа кѣлѣ-реі де астѣзі ші тіжлоачеле де а піо дѣ-сѣші не шішреаѣѣ фоарте мѣлт стѣдіѣл, не скѣртеаѣѣ тімпѣл ші мѣлте пі ле дѣ де а гата: ачееа дакѣ есте адевѣратѣ, кѣ пѣшѣнтѣл пентрѣ орі че семіңдѣ ва віне лѣкрат, ініміле пентрѣ орі че реформѣ вор віне прегѣтіте, кѣ нѣ тоатѣ сѣміңда есте вѣпѣ пентрѣ тот пѣшѣнтѣл, пічі орі че реформѣ пентрѣ орі че попѣл ші дѣ орі че тімп. Ачѣаста дѣмпѣне Статѣрілор чѣлор тіперѣ дѣндаторіреа де а'ші адіпта чеа маі маре лѣаре амінте асѣпра аше-зѣмінтелор де крещереа ші дѣвѣцѣтѣра тіперімеі: пентрѣ-кѣ нѣмаі тіперімеа есте ачееа, дѣ кареа се поате арѣнка маі кѣ фолос семіңда нѣлор ідеі, семіңда ре-формеі чеі мѣнтѣтоаре. Есте адевѣрат, кѣ прівінд ла челе дѣн асарѣ реформа ші скітѣвѣчѣнеа с'а фѣкѣт нѣ нѣмаі дѣ тіпері чі ші дѣ вѣтрѣні, кѣчі н'а фост лѣкрѣ маре ка ішлѣкѣ се факѣ лок пѣлѣріеі, дѣвѣаоа фракѣлѣі, шчл. Ачѣаста о vedem дѣ фантѣ. Дар ідеіле? Ідеіле сѣнт капі-талѣл тіңдеі, сѣнт авѣдіа стѣлетѣлѣі. А-чѣеа че есте аерѣл пентрѣ віада фісікѣ сѣнт ідеіле пентрѣ віада спірітѣалѣ. Еле нѣ се скітѣѣ ка вестмінтеле. Де ачѣеа дѣ капетеле вѣтрѣне дѣнтрѣ атѣт де ае-вое ідеіле челе нѣѣ, де ачѣеа атѣтеа пе-дечі се опѣн дѣнаітѣреі дѣ статѣріле че-ле тіперѣ орі чѣл пѣдѣн дѣчепѣтоаре. Дѣ-сѣ дакѣ вѣтрѣні сѣнт атѣт де греі ла капѣ пентрѣ реформѣ, тіперіі дѣн контра кад фоарте шіор дѣ чеаалатѣ естрѣмі-тате, — дѣ перѣвдарѣ де а се vedé кѣт маі кѣрѣнд фігѣрѣнд ші дѣсемпѣнд ші еі чева дѣ соціетате, ші апѣкѣ чѣл дѣнтѣіс дрѣм, не каре дѣ аратѣ datina, moda, e-

семплъ алтора. De mirare есте кѣнд ведем кѣар ши пе вѣтрѣні, кѣ де ши нѣ с'аѣ дѣпѣкат депліи кѣ нѣмле ideі, дар фіінд кѣ рапгѣл ши статѣл лор дѣ соціетате дѣ фаче сѣ се цѣѣ de модѣ, се аѣлѣ дѣ ачест неастѣпѣр де а'ши ведѣ прѣпчѣі кѣт маі кѣрѣнд дѣтродѣші дѣ лѣмеа mare!

Еѣ цѣѣ, кѣ зпѣі дѣнтре чеі маі марі вѣрваді аі зѣлелор нѣстрѣ, черчетѣнд старѣа оменѣмеі, се плѣнгѣ, кѣ пічі одатѣ нѣ с'а вѣзѣт дѣ тѣнерѣме о асѣел де перѣвдарѣ де а прѣнде лок дѣ соціетате ши де а дѣсемна ши еа чева. Дар дѣ алте статѣрѣ асемепоа віцѣзрѣі, — дакѣ сѣнт віцѣзрѣі — се кѣмпѣнеск кѣ алте тѣлте віртѣді, карѣ нѣѣ поате кѣ пе ліпсеск. Пе поі ачест неастѣпѣр пе амерѣндѣ к' о кѣлтѣрѣ фѣарте сѣперфіціалѣ, карѣ нѣ мѣрѣтѣ алт нѣме декѣт де спѣціалѣ ши карѣ нѣ пе поате адѣче декѣт рѣѣ. Де ачѣеа тѣіам пропѣс а ворві асѣзѣі деспре стѣдіѣл лімбілор векі класѣче, ка зп стѣдіѣл неапѣрат пѣнтрѣ о кѣлтѣрѣ маі армонѣкѣ ши маі солідѣ тѣнерѣмеі. Ворвінд деспре стѣдіѣл ачѣстор лімбі, аші дорѣ ка піміні сѣ нѣ тѣ сокогеаскѣ де зп фѣпатѣк пѣнтрѣ векіме. Еѣ нѣ зѣк, кѣ отѣл нѣ поате фѣі от де оменѣе, четѣдѣеап вѣп, крѣціп евлавіос, патриот кѣлѣзрос, от кѣлтѣват ши кѣіар скрѣітор, фѣрѣ кѣпоцѣнда лімбілор векі класѣче. Ачѣеа че зѣк еѣ, есте, кѣ „стѣдіѣл лімбілор векі дѣ тѣпѣрѣлѣі маі віне ши маі сігѣр декѣт стѣдіѣл лімбілор нѣѣ, ачѣеа десволтарѣ армонѣкѣ а пѣтерѣлор мѣндеі, ачѣеа маторѣтате ши неатѣрпѣре а жѣдекѣдѣеі, ачѣеа кѣлтѣрѣ солідѣ ши сѣпѣтѣосѣ, карѣеа фаче пе омѣ омѣ пѣнтрѣ сіне ши от пѣнтрѣ соціетате дѣ тоате дѣтпрѣцѣзрѣіле вінедѣеі.

Кѣвѣнтѣл класѣк есте кѣвѣнт латѣн, віне дела класѣ, „Classis“ ши ши традѣ дѣченѣтѣл дела класѣеле, дѣ карѣ Сервіѣ Тѣліѣ зпѣл дѣнтре рецѣіі Romeі дѣтпѣрѣдѣе пе попѣлѣл roman. Ачѣст реѣе вѣрѣнд сѣ таіѣ пѣрѣтеле че дѣн зі дѣ зі се рѣдіка дѣнтре патричѣіі ши плѣвеа romanѣ, а фѣкѣт о нѣѣ дѣтпѣрѣдѣе, дѣ карѣеа а лѣват де тѣмеіѣ нѣ рапгѣл, чѣі старѣеа. Ел сокогѣеа, кѣ асѣпра челор че аѣ старѣе маі mare, ва пѣтѣ пѣне маі тѣлте дѣторѣіі кѣтре стат, пе карѣ еі лѣ вор дѣтплѣні авѣнд пѣнтрѣ че сѣ лѣ дѣплѣнеаскѣ: Де ачѣеа тот лор лѣ а дѣт ши дрѣнтѣрѣ маі тѣлте, пѣвѣндѣі дѣ класа дѣтѣіа, карѣеа кѣ пѣтѣрѣл вѣтѣрѣлор дѣнтрѣчѣеа пе тоате чѣеламѣе чѣнчѣі. Аша дар дѣ класа I-ѣа се аѣлаѣ дѣскрѣіші чеі маі де фѣрѣнте четѣдѣенѣі аі Romeі. Де аічі кѣвѣнтѣл класѣк а дѣченѣт а дѣсемна зп че маі де фѣрѣнте. Ел с'а аплекат ши ла скрѣіторѣі ши с'а дѣт челор маі де фѣрѣнте, адекѣ челор маі алѣші дѣнтре дѣпѣшіі. Дѣ периодѣл чѣл маі дѣн зрѣтѣ ал літератѣрѣі romanѣ, класѣчі с'аѣ нѣміт тоді скрѣіторѣіі дѣн тѣмпѣл дѣ карѣ лімба romanѣ се аѣла дѣ флѣорѣеа са. Маі тѣрѣзіѣ, дѣпѣ рѣпацѣереа літерѣлор дѣн апѣс, тотѣ літератѣра веке еленѣкѣ ши латѣнѣ с'а нѣміт класѣкѣ, ши се нѣмѣще ши актѣм пѣнтрѣ прѣдѣл че і се кѣвіне. Нѣміт дѣсѣ класѣчі ши дѣ лімбіле нѣѣ пе ачѣі скрѣіторѣі, карѣі дѣпѣ жѣдекѣтата пѣвлѣкѣ мѣрѣтѣ а фѣі де модел, атѣт пѣнтрѣ кѣрѣдѣеа лімбеі кѣт ши пѣнтрѣ армонѣеа ши форма стѣлѣлѣі. — Дѣпѣ ачѣеастѣ мѣкѣ аватѣре пѣтем пѣші ка сѣ арѣтѣт маі дѣтѣіѣ, кѣ фѣрѣ стѣдіѣл лімбілор векі нѣ пѣтем кѣпоацѣе лѣмеа веке ши прѣо зрѣмарѣ пічі лѣмеа нѣѣ.

Nimini нѣ есте аша де сѣмплѣ, каре се нѣ 'цделеагъ, къ старѣа, дѣ карѣа се афлѣ астьзѣ оменѣа, нѣ есте къзѣтъ де одатъ ка дѣн черѣ, нѣ есте евенѣмѣтъл зпѣѣ мѣнѣт, нѣчѣ ал зпѣѣ ап, нѣчѣ ал зпѣѣ вѣдѣѣ оменѣщѣ. Дѣсаши тѣрѣмеа лѣкрѣ рѣлор, де каре не мѣрѣм, не дѣ де прѣченѣт, къ дефада есте фѣѣка трекѣтълѣѣ, шѣ къ къ кът еа не дѣфѣдѣшеаъ лѣкрѣрѣ маѣ маѣрѣ, къ атѣт аѣ лѣкрат маѣ мѣлте шѣрѣрѣ де апѣ ка съ о паскъ шѣ съ о продѣкъ. Лѣвѣнд аминте кърѣл лѣкрѣрѣлор дѣ патѣрѣ, есте къ пѣпѣтѣндѣ а нѣ vedé о десволтаре пѣдѣтрѣрѣпѣтѣ шѣ пропѣшире дѣла мѣк ла маре, дѣкътъ градѣл дѣн зрѣмѣ аре тотдеаъна нѣ нѣмаѣ фѣреаскъ ваерѣ къ челе де маѣ пѣинте, чѣ дѣкъ шѣ зп че маѣ мѣлте декѣтъ еле; шѣ фѣндѣкъ сѣнгѣр отѣл есте ачеа фѣндѣкъ, дѣ карѣа кърѣл патѣрѣѣ вѣне ла а са конѣндѣкъ, дѣ исторѣа оменѣѣ се vede маѣ лѣминат ачеастѣ градѣлѣ пропѣшире. Еа се vede дѣ исторѣа ачелор попѣлѣ, карѣѣ сѣмѣнд дѣ сѣне о маѣ маре пѣтере, с'аѣ рѣдикат пѣсте чеѣмалѣдѣ попѣлѣ шѣ аѣ стѣтът дѣфѣдѣшѣторѣѣ аѣ кълѣтѣрѣѣ тѣмпѣлѣѣ лор, пѣлъ че дѣмѣтѣрѣнд аѣ къзѣт шѣ не рѣнеле лор с'аѣ рѣдикат алѣдѣѣ, карѣѣ дешѣпѣтъндѣсе аѣ пѣрчес дѣпѣинте. Тоатѣ исторѣа оменѣѣѣ, дѣла дѣченѣтъл кънощѣндѣлор исторѣѣ, пѣлъ дѣ зѣоа де астьзѣ нѣ есте алт чева, декѣтъ зп шѣр де перѣодѣрѣ, ка нѣще градѣрѣ, прѣн каре проведѣнда а пѣшѣт къ отѣл шѣ пѣшеще дѣкъ кърѣкъндѣл шѣ дѣкъндѣл кътрѣ скопѣл сѣѣ. Аша дар есте зп лѣкрѣ фѣрескъ, къ спре а къноаѣе вѣне зп перѣод маѣ поѣ, се чере кънощѣндѣкъ де челе трекѣте. Лѣмеа се дѣпартѣ дѣп' зп прѣнѣпѣ фѣартѣ патѣрал дѣ лѣмеа веке шѣ дѣ лѣ-

меа поѣ. Се маѣ пѣне дѣнтре еле шѣ лѣмеа де мѣжлок; дѣсъ жѣдекѣнд лѣкрѣл маѣ деапроапе, ачеа че се зѣче лѣмеа де мѣжлок, есте нѣмаѣ леагѣлѣ шѣ прѣнѣѣа лѣмеѣ поѣ, прѣкъм сѣнт статѣрѣле дѣпѣинте де грѣчѣ шѣ ромаѣ дѣ прѣвѣндѣкъ кътрѣ ачесте дѣн зрѣмѣ. Дѣчѣ ка съ къноаѣем лѣмеа поѣ зрѣмеаъ ка съ къноаѣем лѣмеа веке; шѣ фѣндѣкъ тот че а авѣт лѣмеа веке маре, вѣн шѣ фѣрѣмос нѣ се дѣфѣдѣшеаъ дѣ исторѣа грѣчѣлор шѣ а ромаѣлор, зрѣмеаъ съ къноаѣем маѣ дѣтѣѣѣ вѣне не грѣчѣ шѣ не ромаѣ. Чел маѣ вѣн мѣжлок, прѣн каре зп попѣл се фѣче къпоскът алтора есте лѣмба лѣѣ: къчѣ фѣпѣтеле отѣлѣѣ сѣнт нѣмаѣ фѣчеле къцѣтълѣѣ лѣѣ. Гѣндѣл отѣлѣѣ шѣ прѣн гѣнд отѣл дѣсѣшѣ се дескопѣре дѣ лѣмѣѣ. Аѣчѣ зп попѣл дешѣндѣшѣ тоатѣ авѣдѣа са спѣрѣтълѣ се зѣгрѣвѣще не сѣне дѣсѣшѣ. Прѣн зрѣмарѣ ка съ къноаѣем вѣне не грѣчѣ шѣ ромаѣ, зрѣмеаъ ка съ къноаѣем лѣмѣлѣ лор.

Есте адевѣрат, къ шѣ дѣн кърѣдѣле алтора скрѣсе дешѣре грѣчѣ шѣ ромаѣ, орѣ кѣар дѣн кърѣдѣле лор дѣнтоарсе дѣ лѣмѣлѣ челе поѣ. пѣтем къноаѣе не ачѣѣ доѣ попѣлѣ маѣрѣ. Дар ачѣастѣ кънощѣндѣкъ нѣчѣ одатѣ нѣ ва фѣѣ аша де плѣпѣ шѣ аша де сѣнгѣрѣ, ка ачеа че о капѣтъ отѣл чѣтѣнд кърѣдѣле лор кѣар дѣ лѣмѣлѣ лор.

Деосѣвѣре дѣнтре орѣнѣал шѣ дѣнтре дѣнторѣсѣрѣ орѣ традѣсѣрѣ, — орѣ кът сѣ фѣѣ ачѣаста де немерѣтѣ, есте тотдеаъна ачеа че о vedem дѣнтре отѣл каре се дѣдѣлеѣе къ стрѣнѣл пѣмѣжлочѣт дѣ лѣмба лѣѣ шѣ дѣнтре ачѣла каре се дѣдѣлеѣе прѣнтр'зп ал трѣлѣа, прѣнтр'зп традѣкътор, сѣѣ ачеа че се vede дѣнтре о перѣоанѣѣ

ші дитре портретъ еі. Каре поате а се апропіа маі віне д' зп стрейн, а'л кѣноше ші а се фаміліаріза маі кѣрѣнд кѣ дѣпсѣл? чел че ворвеще кѣ ел деадрептѣл дп лімба лѣі, орі чел че ворвеще пѣмаі прінтр'зп традѣкѣтор? каре есте маі мѣл-дѣміт? чел че а възѣт портретѣл зпѣі персоане інтересанте орі чел че а възѣт дп фііпцѣ пе ачеа персоанѣ? каре дп поі с'ар мѣлдѣмі пѣмаі кѣ о тѣрнѣтѣрѣ дп іпсѣ, кѣнд ар пѣтѣ vedé дпсаші статѣа лѣі Аполон дп Белведере? Аста есте део-севіреа дитре кѣношнца че о кѣпѣтѣм деспре зп попѣл дп кѣрѣде скрїсе дп лімба лѣі ші дптр'ачеа че о кѣшнѣм дп кѣрѣде алтора, орі дп кѣрѣде лор тра-дѣсе дптр'алте лімѣі. Карактерѣл іndivі-дѣл, модѣл кѣцетѣреі зпѣі попѣл, пѣ'л поате зѣгрѣві пічі зп стрейн, кѣм се зѣ-грѣвеще ел de sine дп лімба попѣлѣлі. Чїне ар пѣтѣа сѣ'мі арате тіе віоічїзнеа спїрїтѣлѣі векїз еліп, ацерїтатеа фантасіеі лѣі, дпклїпчїзнеа лѣі кѣтре адѣпчі спе-кѣлчїзні філософіче, талантѣл еліпѣлї пер-трѣ арте? Кѣ 'п кѣвѣнт: чїне ар пѣтѣ сѣ'мі арате дп попѣлѣ еліп жѣпїеа целѣлї о-менеск, ка дпса'ші лімба лѣі? — Ачеа лімѣлѣ волѣлїл, ачеа лімѣлѣ кроїтѣ ка сѣ се тот десѣлѣаскѣ дѣпѣ десволтареа іdeі-лор, — ачеле періодѣрі лѣпці, дпсѣ ар-монїоасе. — ачеле кѣвінте соноре че мѣл-дѣмеск атѣт de віне зрекїеа омѣлї! — Чїне ва пѣтѣ зѣгрѣві тіе пе депліп дп романѣл чел векїз пе вѣрѣватѣл чел матор шї серїос, пе вѣрѣватѣл фаптеї, пе омѣл фѣкѣт ка сѣ домнеаскѣ песте алції? Ні-міне ка лімба лѣі форматѣ дп чел маі стрїнс шїр лодїк, — німіне ка ачеле пе-ріодѣрі рѣтѣзїте шї скѣрте, ачеле фрасе

апѣсѣтоаре, компѣсе дп пѣдїме кѣвінте дар мѣлт дпсемпѣтоаре, каре дпці аратѣ ка дптр'о віпѣ ікоанѣ кѣ романѣл дп тіп-пѣл флорей сале гѣндїеа мѣлт шї ворѣїеа пѣдїп, ка кѣнд с'ар фї грѣбіт сѣ'ші пѣїл пѣмаі декѣт гѣндѣл дп фаптѣ.

(Ва зрѣа.)

Історїа зпѣі пене.

(Дп журналѣ „Pannonia.“)

Одініоарѣ дптр'о зїі фервінте зѣмѣла зп вѣрѣват четѣдѣенеще дптерѣкат пе калеа Grenelle St. Germain дп Парїс. Пасѣл лѣі ера репедѣ шї авѣтѣт, кѣзѣтѣтѣраї стрѣ-вѣтѣндѣ; вѣзелеї се тішкаѣ дп кѣнд дп кѣнд тереѣ, се пѣреа кѣ німене пѣ'л вагѣ дп сеамѣ. Адесѣа, кѣнд врео тѣреадѣ трѣфаншѣ персоанѣ тречеа пе лѣпгѣ ел стрїпѣндѣ'ші спрїченеле шї тішкандѣ'ші вѣзеле, ел ста, шї кѣзѣта дѣпѣ дпса кѣ кѣз-тѣтѣрѣ кондемпнѣдѣ: „дпвѣлѣете,“ зїчеа ел дптрѣ сіне дпсѣш, „дп аѣр шї тѣтасѣ, ка сѣ пѣ се вазѣ німічїа та, арѣкѣл жос спре чеї тішеї кѣзѣтѣтѣрі де трѣфіе, стрїпце дп змерї кѣнд корѣціос т'аш зїтат дп фацѣ'дї, еѣ маі мѣлт кѣмпѣл ка сѣтѣ де калїтатеа та.“ Тот маі рѣпедѣ прїпѣзѣреа ел лѣнга кале деалѣпгѣл маі богатѣлї оспел, кѣ корѣл пар' кѣїсе тішка спїрїтѣл, дѣпѣ че маі ла зрѣтѣлї кѣрѣеаѣ де пе тѣмпле фер-віпдїме пікѣрі де сѣдоаре. Ел кѣцета ла вѣпѣл оменїгѣдїї, — дї венї фервіндеалѣ. — Дп ачеа клїпѣ дї кѣзѣ о пеапѣ дптр'о фереастрѣ дїрепт пе кап, кіар кѣндѣ'ші лѣсасе жос пѣлѣрїа, ка сѣ'ші стеаргѣ сѣ-доареа. Кѣ ачеа пеапѣ кіар атѣпчі дескрї-

сесе зп секретар де солие трактатъ де дес-
пърдиреа Полониѣ. Микъл вѣрват лъ
пеана, о черчетъ ши о таре idee дл дѣв-
пъѣ жѣкѣндѣ дѣаинте. Арѣкѣндѣ ши къ-
тѣтѣра спре фереастрѣ зисе дѣтре сине свѣ-
ризѣнд : „къ пеана ачѣаста воѣз съ скрѣѣ о
карте, каре съ рѣстоарне маѣ тѣлт декѣт
зп палат.“ —

Ачел вѣрват се кѣта : Jean Jacques
Rousseau, картеа : „Le contrat social.“ —
Рѣссó авѣа о вѣтрѣпъ шерѣ дѣп Стѣтт-
гарт, чѣѣа че дѣ анѣ чѣѣ маѣ тѣрзиѣ аѣ лѣѣ
дѣ шерѣѣа. Ачѣаста а къзѣт одѣниоарѣ жос
де пе скарѣ ши сѣа зѣис ла кап : дѣчѣ лѣ-
ѣнд о пеанѣ де але Домпѣлѣ съѣ а мѣсте-
кат къ ачѣѣа о зѣстрѣ де олеѣ, къ каре
дѣпъ ачѣѣа ши а вѣндекат плага ; спре адѣ-
чѣре-амѣнте де ачѣѣастъ вѣндекаре а пѣстрат
дѣѣса пеана ачѣаста къ фѣрѣтоаса еѣ варѣѣ
ши а лѣат'о маѣ тѣрзиѣ — дѣпъ че ѣа венѣт
дорѣа де касъ — къ сине ла Стѣттгарт.
Аста а фост тот ачѣѣа пеанѣ къ каре домпѣ-
съѣ скрѣисесе о карте, ѣа се пѣрѣѣа еѣ а фѣ
тѣмпъ. Аколо авѣа дѣѣса зп жѣне, пре
каре фоарте 'л ѣѣѣа. Де ши авѣа ачѣѣа
спрѣнчѣне рошатѣче, де ши авѣа зп пас лѣпг
ши макрѣ ши лѣпѣѣ ши свѣдѣрѣ пѣчѣоаре,
дар авѣа зѣѣ дѣп лѣѣптрѣ ши о ѣпѣмъ, ка каре
дѣ тоатъ Цѣрманѣа пѣ маѣ ѣра алта. Дѣ-
тр'о сеарѣ алѣрга ачѣѣст тѣпер вѣрват пе
скрѣрѣде — трѣпте — дѣ със, ка кънд касѣ
саѣ дѣтреага четате, дѣтреага Еврѣпъ,
дѣтреагъ лѣте ар ста дѣ фок. „Воѣз съ
ле скрѣѣ о карте,“ стрѣга ел, „каре съ стрѣ-
ватъ черѣа ши тартарѣа, еѣ воѣз — —“
„О пеанѣ,“ стрѣга ел маѣ таре, „пѣ е пѣчѣ
о пеанѣ ачѣѣ?“ — „„Нѣчѣ зна,“ рѣспѣнсе
фѣтеѣѣа, „„афарѣ де ачѣѣѣа, каре заче ако-
ло пе лампа къѣнеѣ, — дар пѣ е маѣ тѣлт

вѣпъ де скрѣере.“ Тѣперѣа дѣсъ ѣѣа пѣѣ-
на, апрѣнде лампа, къре дѣ кътара са, се
пѣне ла масъ ши скрѣе — ши скрѣе — ши
ѣар скрѣе. Ши кънд азрѣра прѣп сѣпгѣреле
окепе але фѣрестрѣлор дѣ трѣмѣтра дѣпѣнте
авѣа гата скрѣе зп план ла о драмѣ.

Ачел вѣрват тѣпер се кѣта Шѣллер,
драма : Лотрѣѣ. Ши дѣпъ че а прочѣтѣт ел
планѣа ла амѣкѣа съѣ дѣла Елсас, а грѣѣт
лѣѣ ачѣѣаста : Пеана къ каре а таре карте се
скрѣе о воѣз пѣстра. Дар дѣпъ че дѣ
Франца се дѣвѣдѣарѣ а ѣспрѣма пѣтеле
Шѣллер, трѣмѣсе ачел Елсасап пеана ла
алт вѣрват таре. „Че съ фак къ о пѣѣ-
пъ?“ дѣ скрѣсе Mirabeau, „вѣиторѣа ва вѣѣа
пѣтаѣ къ къѣпѣтѣа, че къѣпѣтѣа мѣѣ а
фѣкѣт. Ла дѣчѣпѣт ѣра къѣпѣтѣа, се пѣте
кредѣ къ ши ла сѣѣршѣт ва фѣ!“ Ши Мѣ-
равó о вѣгъ дѣ ташкъ — пеана — къѣѣ-
тѣнд дѣтрѣ сине : Де дѣщѣпѣдѣрѣ мѣ е вѣ-
пъ, воѣз съ'мѣ прѣпѣт ворѣеле дѣпѣпгѣ-
тоаре але орѣдѣлор мѣле : Епѣстолеле ла
Софѣа съпѣт одатъ скрѣсе.

Одѣниоарѣ тѣпкънд ел къ Дантон черѣѣ
ачѣѣаста дѣла дѣпѣѣа о скѣвѣтоаре де дѣпѣѣ.
Мѣравó пѣмѣка сокѣтѣндѣсе дѣ дѣде пеана
дѣп картеа (Brieftasche) са. Дантон о
аскъѣѣ, дѣши кърѣѣѣ дѣпѣѣѣ ши ши вѣгъ скѣ-
вѣтоареа дѣ ташка де пѣптар. Дѣделѣпг
пѣ а пѣртат ел ачѣѣѣст пѣптар. Дѣпъ че
дѣсъ венѣнд непрѣтенѣа ѣра дѣпѣнтеле
рѣѣа ши пѣ щѣѣа пѣмѣне да сѣѣат, атѣпѣѣ пѣрта
ел ачѣѣѣст пѣптар. Ши дѣтрѣѣѣндѣл ко-
мѣтѣѣѣа : „Danton, към тѣпѣтѣѣм поѣ патрѣѣа?“
вагъ тѣпа дѣ ташкъ ши аѣлѣндѣши скѣ-
вѣтоареа де дѣпѣѣ, стрѣгъ къ вѣкѣрѣе : „Къ
о скѣвѣтѣре де дѣпѣѣ, Домпѣѣ мѣѣ!“ Къ о
тѣѣтѣрѣ де скапѣл прѣаскъѣѣѣ ши прѣ-
фортѣ скѣвѣтоареа де дѣпѣѣ дѣтр'о пеанѣ

ші лѣъ доаъ хъртіоаре. Не зна скрісе квінтеле: „La patrie est en danger,“ ші пе чевалалтъ: „Il faut faire peur aux ty-rans.“ Пеана нѣ ера вѣлѣ, дѣсѣ скріптѣра ера алаасѣ се пѣтеа четі. Зна де ачеле хъртіоаре се пѣвлікѣ дѣ тоатѣ Франца ші фѣкѣ minzні de eroіsm; чевалалтъ рекіе-тѣ зімеле лѣі Септемврие. Дѣпѣ че а скріс а лѣпѣдат пеана пріп фереастрѣ а-фарѣ.

Еа се ші дѣтмікшорасе вінішор, авіа о пѣтеа чінева вѣга дѣ сеатѣ, дар тот о крѣдарѣ карѣле ші кѣлкѣрїле оаменїлор. Ъп конскрїпт, каре пе пічіоаре алерга пе лѣлѣгѣ ачеа пеапѣ о рѣдікѣ. Лѣі ліпсіа вѣ ак де пѣшкѣ де а кѣрѣді ачка. Тѣт-пітѣра дела пеапѣ дѣ шервїа вїне де тѣлте орї дѣ тімп де тревїнцѣ, дар ші врезн пеатїк ал лївертѣді а кѣзѣт пріп мїжло-чїреа ачелѣїа. Одатѣ стрїгѣ џенералѣ дѣ фокѣл де каноне: „Чїне поате скріеа аїчі, ші чїне аре о пеапѣ?“ атѣнчі се апропїїѣ ачел конскрїпт; ел ера пе атѣнчі серџеант — маїстрѣ де вїгіерї — дар пеана тот о пѣстра дѣтр'о кевтоаре де вѣтѣ.

— „Скрїе ла Парїс,“ стрїга џенералѣ, „кѣ вѣтѣліа е кѣзїгатѣ ші Італїа е а нѣ-стрѣ!“ — џенералѣ се кїета Бонапарте іар вѣтѣліа ачееа дела Маренго. Пеана ші а пѣстрат'о Наполеон. Еа ера фѣрте тімпѣ, авїа маї авеа кѣт е џава, дѣсѣ кѣнд ші а лѣват ел дімісіа ла Fontaine-bleau, а вѣзѣт кѣ тіраре кѣ а фост вѣ-гат'о дѣтр'алта спре а скріе кѣ дѣнса. Ренеде о лапѣдѣ ші іеа алта нѣбѣ. Де атѣнчі заче ачеа пеапѣ дѣкѣ пелївератѣ. — Оаре чїне ва фї фѣкѣт чеа маї де пе вртѣ лініе кѣ дѣнса, ші де ачі дѣколо сѣ нѣ се фї маї пѣтѣт дѣтревїнцѣ? —

Ъпї вор а дѣкредїнга, кѣ Вѣрне ар фї маї скріс кѣтева епїстѣле кѣ ачеа пеапѣ. —
N. В—їа, Тїнкѣ.

Ф е р е н т а р ѣ л. *)

Fragment d'intr'zn marш romънск векѣ.

Ла D. Іоан Еліаде.

Ноаптеа се рѣварсѣ, трѣтѣїца рѣсѣлѣ:
Пе кѣмпїа верде тѣрчїї се адѣпѣ
Мѣртѣрѣнд: Алах!

Маї пре сѣс де арте семї-лѣна своарѣ,
Зече мїї де чете а венїг сѣ тоарѣ
Пентрѣ падішах.

Жїзеле фечоаре, тінерї лѣнтѣторї,
Пе торѣнтѣл пострѣ вор кѣлѣе флорї!
Дѣсѣ, дѣ кредїнцѣ, че пе пасѣ нѣбѣ,
Де авем а вате фїекаре нѣбѣ
Аџерї палїкарї?

Чела че се вате пентрѣ десѣжгаре
Аре зече інімї, зече браде аре
Пентрѣ чеї варварї.

Жїзеле фечоаре, тінерї лѣнтѣторї
Пе торѣнтѣл пострѣ вор кѣлѣе флорї!
Рошїорѣл шѣндрѣ шї фрѣтос ка крїнѣл,
Кѣнд пе шал с' араѣт гретѣрѣ Вїдїнѣл
Ла ведереа са;

Фаче де се тірѣ тоатѣ Арѣпїмеа,
Інічерї, спачїї шї арѣзѣдїмеа,
Шї ї стрїгѣ: Бра!

Жїзеле фечоаре, тінерї лѣнтѣторї,
Пе торѣнтѣл пострѣ вор кѣлѣе флорї!
Ферентарѣл аџер шї кѣ лѣнѣг кїкѣ,
Фѣџе пе кѣмпїе ка о рѣндѣрїкѣ,
Таре ка зп лѣѣ.

Ізте ка сѣџеата, тавѣра стрѣвате,
Бате зече сїнгѣр, чїпчїспрезече вате,
Ферентар сѣнт еї!

*) Аша се пѣтїа о класѣ де осташі дѣ Дара ромѣнѣ.
Red.

Живеле фечоаре, тинері лэптъторі,
Не торънтъла постръ вор кълече флорі!

Еї! ромънла джкъ щіе а се вате!
Пентръ сфънтъ леце, царъ ши дрептате
Чіне н'ар пері?

Бнъл ка ачала влэстътат съ фіе,
Nimini съ н'л плънгъ, nimini съ н'л щіе,
Ел кълд ва мърі!

Живеле фечоаре, тинері лэптъторі
Не торънтъла постръ вор кълече флорі!

D. Volintineanu.

М о с а и к.

Не театръ дн Лисса с'а джтъмплат дн а. 1840 дн репрезентація „Lucia Lammermoor,“ о фърте траджкъ сченъ. О целосіе днфіорабилъ днтре дої кълтъреці фъ кавса зпвї дзел, кърві нъмаї prin мълтъ остенеалъ се пѣтѣ пзие капѣт. Дн ал доіле акт а ziceї опере аре съ фіе зп дзел, ши спре непорочіе кіар ачеї дої ривалї авсערъ ролеле дзеланділор. Еї іеаѣ спателе (свѣііле) дн тълъ ши се пѣтпапръ кѣтева мінвте; deodatъ ши devітъ посітра адвкндвші aminte de гълчеава че авеаѣ маї painте днтре сіне, ши пѣтпатъл (das Fechten) ле днчене а фі серіос. Ловітъреле зрмаѣ зпа песте алта дн амъпдоаѣ пърціле свѣт аплазсрї де плъчере а пѣвлікълві, каре ера ръпїт де фокъл лѣптеї. Deodatъ Edgard de Rawenswood свѣкнеще зп стрігът днфіорат, зп ваїет де моарте! Ел а фост стръпзис пълъ н'чееалатъ лѣтвре. Ъчїзеторъл се арвккъ дн

prinсоаре. Мъне-зії се респънді днтреагъ соціетатеа акторілор, кълчі нїменї нъ маї воїеще а пълші пе ачеастъ сченъ къ сълпче днтіпатъ.

— (Чеї маї зелоші жкълторї) се а-флъ днтре ромъні, кълчі днтре ачеціа есістъ о datіпъ де тот пропрїъ дн прївїнцъ спре жок. Ън нъмер де върваді тинерї се дъ — кълм zік еї — ла діаволъл пе зп timp de trei, чїпчі саѣ шапте ані (нъмеръл тревзіе съ фіе фъръ пѣреке, алтмінтреле нъ аре валoare токмеала), пентръ каре еї се дндаторъ песте днтрег timpъл ачеста фъръ днчетаре а жкка, афаръ фїреще кълд dorm. Кълпъръторъл свѣлетелор лор тревзіе сѣї кавте къ вккате ши сѣї факъ свѣрїці ла фръмоаселе церъне. Дечі днтръ чел маї фръмос орпат порпеск зелошіі жкълторї дела локъл де пащере ши жоакъ ка дн карте prin даръ ши prin сате. Претзїndenї се прїмеск къ враделе deackice пе кълм де жвнї ши върваді, аша ши де фечїоаре ши фемеї, ши тоці се днтрънеск днтръ а днжестра де прїсос пре ачеціі жкълторї аї дракълві къ тълкърї ши къ вѣтъръ, ши аша нъ е де мїрат, де че се фак еї аша вккрос склаві ачестеї токме невоїоасе. Дакъ а трекулт timpъл лор, се днтоарпъ ла локъл де пащере ши се фак церънї пачпїчі пентръ тот челалалт timp ал віеції сале.

В—їа. Т—в.

В Пентръ дорїторїї де а се регъла ортографїа пѣстръ фачет кзпоскълт, къл дн сеп. I. а. в. врео дої върваді вор пѣвлїка зпеле дісертації дн фѣїа ачеста.